

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Національного університету
"Львівська політехніка"
д.т.н., проф. Іван ДЕМИДОВ
04 2025 р.

Висновок

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
«Розвиток механізмів публічного управління медичним обслуговуванням населення України на засадах інтеграційного підходу»

здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
(галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування)

Марії Юкало

міжкафедрального наукового семінару Національного університету «Львівська політехніка»

1. Актуальність теми зумовлена комплексною трансформацією сфери охорони здоров'я, що відбувається в умовах воєнного стану, децентралізації та впровадження нових управлінських підходів, які за останнє десятиліття посилювалися під впливом зовнішніх і внутрішніх криз. Починаючи з пандемії COVID-19, українська система охорони здоров'я опинилася під подвійним тиском – епідеміологічним і воєнним. Повномасштабна війна, що супроводжується руйнуванням інфраструктури, переміщенням населення та загрозами для медичного персоналу, додатково загострила системні недоліки, виявлені ще в мирний час. У цих умовах постало нагальне питання про ефективність механізмів публічного управління сферою охорони здоров'я, їхню здатність до швидкого реагування, стійкість і взаємодію на всіх рівнях – від центральної влади до громад.

Реалії сьогодення вимагають переосмислення базових підходів до публічного управління медичною галуззю. Саме інтеграційний підхід дає змогу розглядати систему охорони здоров'я як комплексну взаємопов'язану мережу, де важливою є не лише ефективність кожного її елемента, а й якість взаємодії між ними. Це стосується як співпраці між державними структурами та органами місцевого самоврядування, так і між медичними установами різного профілю, секторами фінансування, джерелами даних, інституціями з соціального захисту та громадськими організаціями. Такий підхід узгоджується з глобальними тенденціями та принципами «здоров'я у всіх політиках», і рекомендований ВООЗ як ефективний.

Проблеми координації, дублювання функцій, нерівномірного фінансування, неузгодженості статистичних показників та складності планування послуг на рівні громад потребують вирішення через впровадження єдиних, прозорих і гнучких механізмів управління. У центрі таких змін повинна бути інформаційна інтеграція – можливість безперервного обміну достовірними даними між усіма рівнями управління та секторами. Її доповнюють кадрова та фінансова інтеграція, що дозволяють здійснювати оперативний перерозподіл ресурсів відповідно до актуальних потреб населення, уникати дублювання послуг та мінімізувати регіональні диспропорції.

Реалізація інтеграційного підходу також відкриває можливості для стратегічного розвитку охорони здоров'я з урахуванням міжнародного досвіду. Успішні моделі партнерства між державою, місцевим самоврядуванням і приватними інвесторами дозволяють не лише модернізувати медичну інфраструктуру, а й розвивати пріоритетні напрями, зокрема в галузі реабілітації, психічного здоров'я, допоміжних репродуктивних технологій. З огляду на демографічну кризу, яку загострила війна, особливої актуальності набуває впровадження нових механізмів оцінки потреб населення у медичних послугах, що враховують як поточну, так і перспективну потребу, у тому числі на рівні територіальних громад.

У науковій площині проблема інтеграції механізмів публічного управління медичним обслуговуванням населення є недостатньо розробленою. Попри наявність праць, присвячених

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи є достовірними та обґрунтованими, оскільки вони підтверджуються фактичними даними, добре узгоджуються з теоретичними положеннями та перевірені в ході розробки рекомендацій. Обґрунтованість та достовірність основних наукових положень, отриманих результатів, висновків та сформованих рекомендацій підтверджується використанням автором загальнонаукових методів дослідження.

Методологічною основою дослідження став системний підхід, що дав змогу розглянути керуючу систему і керовані підсистеми як цілісний комплекс організації медичного обслуговування; компаративний та логіко-семантичний методи слугували дослідженню категорійно-понятійного апарату дисертаційного дослідження.

Методологія дослідження ґрунтується на поєднанні теоретичного та емпіричного рівнів аналізу, що забезпечило цілісне осмислення механізмів публічного управління стратегічним розвитком системи медичного обслуговування населення в Україні. На теоретичному рівні дослідження було зосереджене на аналізі трансформацій у сфері охорони здоров'я в умовах децентралізації, війни та зростаючої потреби у міжсекторальній взаємодії. Вивчення сучасної наукової літератури й міжнародного досвіду, зокрема моделей інтегрованих систем медичного обслуговування у Великій Британії, дозволило виокремити напрямки адаптації найкращих практик до українських реалій. Застосовано такі методи, як аналіз, індукція, узагальнення, контент-аналіз нормативно-правових актів, а також прогностичний метод, який дозволив оцінити потенційний вплив запропонованих рішень на стійкість системи охорони здоров'я.

На емпіричному рівні дослідження здійснено аналіз практичних аспектів функціонування управлінських механізмів на національному та місцевому рівнях. Використано статистичні методи для оцінки демографічної ситуації, динаміки захворюваності, кадрового забезпечення та фінансових показників, а також метод семантичного аналізу – для вивчення впливу інформаційного середовища на процес ухвалення рішень у сфері охорони здоров'я. Ефективність запропонованої інтегративної моделі оцінювалася за допомогою методу експертних оцінок, що надало можливість врахувати думку практиків сфери охорони здоров'я та представників органів публічної влади.

Джерельну базу дослідження склали чинні законодавчі та нормативно-правові акти України, офіційні статистичні матеріали МОЗ, НСЗУ та Державної служби статистики, аналітичні документи органів охорони здоров'я, а також публікації ВООЗ, Європейського Союзу, ООН. У роботі широко використано наукові публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, що дозволило обґрунтувати практичні рекомендації та забезпечити високий ступінь достовірності отриманих результатів. Методологія дослідження поєднує академічну ґрунтовність із прикладним спрямуванням, створюючи підґрунтя для стратегічного реформування системи медичного обслуговування населення.

5. Ступінь основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна отриманих результатів полягає у вирішенні актуального наукового завдання – розроблення ефективних механізмів публічного управління медичним обслуговуванням населення на засадах інтеграції, міжвідомчої взаємодії та цифрової трансформації, що сприятимуть підвищенню доступності, якості та стійкості системи охорони здоров'я України. Найсуттєвіші результати, які містять наукову новизну та виносяться на захист, полягають у такому:

Уперше:

– обґрунтовано інтеграційний підхід до розвитку механізмів публічного управління медичним обслуговуванням населення, що передбачає їх комплексне поєднання з метою посилення взаємодії та підвищення ефективності співпраці між суб'єктами публічного та приватного секторів сфери охорони здоров'я;

– запропоновано комплексну методику оцінки потреб населення у медичному обслуговуванні на основі інтегрованого показника, сформованого шляхом моніторингу широкого спектра даних за ключовими пріоритетами охорони здоров'я; особливу увагу приділено визначенню потреби в допоміжних репродуктивних технологіях як стратегічному напрямі демографічної політики держави. Такий підхід забезпечує можливість оцінки ефективності управлінських рішень, прогнозування потреб у медичних послугах і ресурсах, а також проведення міжрегіонального та динамічного аналізу.

Удосконалено:

– понятійний апарат у сфері управління системою охорони здоров'я, зокрема запропоновано авторські визначення таких основних термінів, як “медичне обслуговування”, “інтегрована мережа медичного обслуговування” та “медична послуга” з урахуванням норм чинного законодавства для уникнення правових колізій, а також в науковий обіг введено нові терміни: “кадрова інтеграція,” “інформаційна інтеграція”, “фінансова інтеграція” та “міжсекторальна інтеграція,” які розширюють традиційні уявлення про співпрацю та координацію функціонування різних секторів системи охорони здоров'я;

– підходи до управління системою охорони здоров'я через розвиток медичного туризму, який запропоновано класифікувати на два види: альтернативний та вимушений. Така диференціація дає змогу чітко визначити цілі, стратегії та напрями управлінських заходів, спрямованих на зміцнення стійкості та підвищення якості медичних послуг, а також на інтеграцію додаткових ресурсів у національну систему охорони здоров'я, що сприятиме її фінансовій та інфраструктурній стійкості;

– правові інструменти кадрового механізму в медичному обслуговуванні населення, зокрема обґрунтовано доцільність запровадження ліцензування лікарів, що, на відміну від чинних норм, сприятиме розвитку кадрового потенціалу, посиленню конкуренції серед медичних фахівців, а отже, підвищенню якості медичного обслуговування.

Набули подальшого розвитку:

– теоретичні положення публічного управління розвитком інтегрованих мереж медичного обслуговування на основі врахування концепції загального охоплення медичними послугами ВООЗ під час стратегічного планування, які, на відміну від існуючих, акцентують увагу на необхідності комплексного підходу до забезпечення доступності, якості та ефективності медичних послуг для всіх верств населення.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Публікації у наукових фахових виданнях України

1. Юкало М. В. Етичні засади формування державної політики організації надання медичних послуг. 2021. Демократичне врядування. Вип 2 (28). Взято з: <https://science.lpnu.ua> (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4038.28.2021.250441>).
2. Юкало, М. В. (2023). Інновації у правовому механізмі публічного управління державно-приватним партнерством у галузі охорони здоров'я в Україні. *Ефективність державного управління*, 3(76/77), 57–61. Взято з: <https://doi.org/10.36930/507609>
3. Юкало, М. В. (2024). Нормативно-правовий механізм організації медичного обслуговування населення в Україні. *Публічне управління та митне адміністрування* №4 (43) 2024. Взято з: <http://www.customs-admin.umsf.in.ua/archive/2024/4/17.pdf>
4. Худоба, О. В., Юкало, М. В. (2024). Управлінські аспекти інтеграції медичної статистики та інформаційних систем для ефективного планування ресурсів в системі охорони здоров'я. *Економічний простір* № 196/2024 р. Взято з: <https://economic-prostir.com.ua/article/196-upravlinski-aspekty-integracziyi-medychnoyi-statystyky-ta-informacziynyh-system-dlya-efektyvnogo-planuvannya-resursiv-v-systemi-ohorony-zdorovya/>

Особистий внесок автора: обґрунтовано роль інформаційних систем у стратегічному плануванні ресурсів системи охорони здоров'я, запропоновано підходи до удосконалення інформаційного забезпечення для підвищення ефективності управлінських рішень.

Внесок Худоби О. В.: систематизовано чинники, що впливають на ефективність використання інформаційних ресурсів, та визначено напрями їх оптимізації для підтримки прийняття управлінських рішень; сформульовано пропозиції щодо впровадження сучасних ІТ-рішень для підвищення прозорості та оперативності планування в системі охорони здоров'я.

Публікації у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу, які індексується у наукометричній базі Web of Science

5. Yukalo, V., & Yukalo, M. (2020). Right to Health under the Pandemic Conditions: Individual - State Cooperation and Interconnectedness. *Postmodern Openings*, 11(1Supl2), 177-187. Взято з: <https://doi.org/10.18662/po/11.1sup2/> 150

Особистий внесок автора: проаналізовано інформаційний механізм публічного управління медичним обслуговуванням населення у контексті пандемії COVID-19, обґрунтовано необхідність інтеграції державного та приватного секторів для забезпечення доступності медичних послуг та мінімізації дискримінаційних бар'єрів.

Внесок Юкало В. В.: розкрито концептуальні засади співпраці індивіда та держави у реалізації права на охорону здоров'я в умовах пандемії; обґрунтовано підходи до мінімізації соціальних ризиків та дискримінаційних бар'єрів при наданні медичних послуг; визначено принципи забезпечення доступності та рівності в охороні здоров'я через ефективну комунікацію, правові гарантії та соціальну відповідальність держави у кризових ситуаціях.

6. Kalashnyk, N., Yukalo, V., Yukalo, M., Meduna, B., & Hukova-Kushnir, H. (2022). Changing public policy emphasis: Aspects of ethics and publicity in health care. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 12(1), 240–243. Retrieved from http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120125/papers/A_43.pdf

Особистий внесок автора: дослідження розвитку механізмів публічного управління медичним обслуговуванням, зокрема, як державні органи можуть сприяти підвищенню якості медичних послуг через прозорість у фінансуванні, раціональне використання ресурсів та модернізацію системи охорони здоров'я; аналіз викликів реформування галузі в контексті пандемії COVID-19; дослідження державного фінансування медичних послуг, розподілу коштів через Національну службу здоров'я України та переходу до моделі «гроші йдуть за пацієнтом».

Внесок Медуні Б. Л.: дослідження принципу публічності в управлінських рішеннях, обґрунтування його важливості у сфері публічного управління та медичного обслуговування; аналіз способів забезпечення громадського доступу до інформації про реформування системи охорони здоров'я, включно з оцінкою правових нововведень, прогнозами експертного середовища та міжнародним досвідом; дослідження проблеми врівноваження публічності та права громадян на приватність, що є ключовим аспектом у регулюванні державних механізмів медичного обслуговування; дослідження ефективності правових інструментів, що забезпечують публічність у сфері охорони здоров'я (зокрема залучення громадськості до процесу прийняття управлінських рішень та їхньої оцінки).

Внесок Калашиник Н. С.: аналіз публічного управління у сфері охорони здоров'я, обґрунтування необхідності збалансованого врахування інтересів різних соціальних груп; дослідження взаємозв'язків між державним регулюванням, приватними медичними ініціативами та потребами населення; висвітлення проблеми забезпечення рівного доступу до медичних послуг, особливо в умовах реформування системи охорони здоров'я, зокрема децентралізації.

Внесок Юкало В. В.: дослідження біоетичних аспектів у сфері медичних послуг, з акцентом на важливості дотримання етичних норм у прийнятті державно-управлінських рішень щодо охорони здоров'я, зокрема розвитку програм допоміжних репродуктивних технологій; дослідження питання балансу між правом громадян на доступ до медичної допомоги та моральними аспектами надання послуг, зокрема в контексті надання платних медичних послуг; аналіз міжнародних підходів до біоетики, включно з положеннями

Міжнародного кодексу медичної етики, що регламентують відповідальність лікарів перед пацієнтами, колегами та суспільством.

Внесок Гукової-Кушнір Г. Є.: аналіз взаємозалежності між рівнем підготовки медичних кадрів та ефективністю реформування системи охорони здоров'я в Україні; обґрунтування необхідності удосконалення програм підготовки лікарів відповідно до європейських стандартів та підвищення професійних вимог до медичного персоналу; аналіз механізмів державного регулювання професійної сертифікації лікарів та заходів для забезпечення їхньої постійної кваліфікаційної підготовки).

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

7. Юкало М. В. Надання медичних послуг населенню на регіональному рівні. Розвиток публічного управління в Україні [Текст] : матер. наук.- практ. конф. за міжнар. уч. (23 – 24 квітня 2020 р., м. Львів) / за наук. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. – Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2020. – 304 с. – ISBN 978-617-644-053-6 С. 197-200

8. Yukalo Maria. Hanging the policy of medical ethics in the provision of paid services. 3 rd international ethics congress October 10-12, 2021 Ankara, Turkey. <https://dduvs.in.ua/en/researches/>

9. Юкало М. В. Зміни в етичній інфраструктурі надання медичних послуг у контексті воєнних дій в Україні. Перспективи розвитку науки і практики публічного управління України в пост воєнний період [Текст]: матер. наук.-практик. конф. (12 травня 2022 р., м. Львів) / за наук. ред. проф. П. М. Петровського. – Львів: НУ “Львівська політехніка”, 2022. – 88 с. С. 78-80

10. Юкало М. В. Роль приватних надавачів медичних послуг в реорганізації системи охорони здоров'я. Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні: матер. наук.-практик. конф. (19 квітня 2024 р., м. Львів) / упорядн.: Буник М. З., Бліщук К. М., Федорчак О. В., Худоба О. В. – Львів: НУ “Львівська політехніка”, 2024. – 282 с.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

Основні положення та висновки дисертаційного дослідження були представлені у доповідях та обговоренні на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях: “Розвиток публічного управління в Україні (23-24 квітня 2020 р., м. Львів); “Перспективи розвитку науки і практики публічного управління України в поствоєнний період” (12 травня 2022 р., м. Львів); II International Scientific and Practical Conference “ World science priorities” (February 02-03, 2023, Vienna, Austria); Міжнародна науково-практична конференція “Глобалізаційні виклики: урядування майбутнього” (26-27 травня 2023 року, м. Київ); International Conference on Global Practice of Multidisciplinary Scientific Studies-IV. (April 28- 30, 2023 Turkish Republic of Northern Cyprus).

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Основні положення і результати дисертації використовуються в освітньому процесі Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького під час викладання дисциплін: “Соціальна медицина” (для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент в охороні здоров'я».

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані

відповідні джерела.

11.6. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Юкало Марії Василівни дисертація «Розвиток механізмів публічного управління медичним обслуговуванням населення України на засадах інтеграційного підходу» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

За затвердження висновку проголосували:

за	-	24 (двадцять чотири)
проти	-	немає
утримались	-	немає

Головуючий на
міжкафедральному науковому семінарі,
д. держ. упр., професор,
професор кафедри публічного
врядування

Петро ПЕТРОВСЬКИЙ

Рецензенти:

д. екон.наук., професор,
завідувач кафедри регіонального та
місцевого розвитку

Ористлава СИДОРЧУК

доктор філософії, доцент, доцент
кафедри адміністративного та
фінансового менеджменту

Юрій ДЗЮРАХ

Відповідальний
в ІАДУ за атестацію PhD,
доктор філософії, доцент,
доцент кафедри адміністративного та
фінансового менеджменту

Юрій ДЗЮРАХ

" 25 " 04 2025 р.
